

Шевченко Ю.

ОЦІНКА ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Харківський національний медичний університет

Кафедра гігієни та екології №2

Науковий керівник: Махота Л. С.

Одне з найважливіших завдань для фахівців з громадського здоров'я - це зменшення ризиків розвитку неінфекційних хвороб, які є основною причиною смертності. Відомо, що рівень популяційного здоров'я на 20 % визначають екологічні чинники. У зв'язку з цим серед 10 найголовніших чинників ризику виникнення хвороб ВООЗ визначила небезпечну воду. У світі щорічно помирають 1,5 млн. дітей внаслідок причин, пов'язаних з поганою якістю води та незадовільними санітарно-гігієнічними умовами. Вода – потенційне джерело небезпечних хімічних речовин, які несприятливо впливають на організм людини. У зв'язку з інтенсивним забрудненням джерел водопостачання, особливо в індустріально розвинених регіонах, роль хімічного складу питної води особливо зростає. Необхідно звернути увагу, що токсична дія хімічних речовин, може проявитись не тільки при оральному потраплянні їх з водою, але і шляхом всмоктування через шкіру в процесі гігієнічних (душ, ванна) або оздоровчих (плавальні басейни) процедур. Ефекти впливу хімічних факторів можуть бути виявлені не одразу, а через деякий час. Причиною цього являється вплив низьких концентрацій, які не викликають гострого отруєння, але з часом вони проявляють кумулятивний ефект. Для забезпечення профілактичних заходів відносно несприятливого впливу чинників навколишнього середовища фахівці ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України» регулярно проводять санітарно-хімічні та фізичні дослідження при здійсненні епідеміологічного нагляду та моніторингу за якістю питної води. За результатами дослідження води централізованого водопостачання Харківського регіону за останні 5 років (2013-2017рр.), виявилася тенденція до зростання відсотку проб з перевищенням нормативних значень при проведенні моніторингу безпечності

та якості питної води (комунальні, відомчі, сільські водогони) з 17,3% в 2013р. до 23,6% в 2017р. по санітарно-хімічним показникам. У питній воді виявлений підвищений вміст заліза (в деяких районах у 33 рази), високий рівень жорсткості (електроліти, які обумовлюють жорсткість води, можуть бути одним з етіологічних чинників розвитку уролетіазу, солі жорсткості погіршують всмоктування жирів у наслідок їхнього омилення і при цьому обмежується надходження в організм людини есенціальних речовин – поліненасичених жирних кислот, жиророзчинних вітамінів та ін., вода з високою жорсткістю сприяє виникненню дерматиту), перевищення нормативу по вмісту нітратів в 1,56 разів (вживання води з високим вмістом нітратів викликає воднонітратну метгемоглобінемію у немовлят, дітей молодших вікових груп і осіб дуже похилого віку та утворення нітрозамінів та нітрозамідів, які володіють мутагенною і канцерогенною активністю і підвищують ризик онкологічних захворювань). В питній воді виявлявся підвищений рівень вмісту триганометанів (ТГМ) – хімічних канцерогенів, які утворюються в процесі хлорування природної води (галоїдні тризаміщені похідні метану), перше місце серед ТГМ займає хлороформ (перевищення в 1,9 разів), у зв'язку з чим він загально визнаний як маркер присутності в воді побічних продуктів хлорування, який вдвоє збільшує ризик захворювання раком жовчного міхура, стравоходу, прямої кишки, печінки. 528 Результати отриманих даних, свідчать, що протягом останніх 5 років відбувається зростання забруднення води, яку споживає населення Харківського регіону. За результатами проб зроблений висновок, що основними забруднювачами води, які мають значення для громадського здоров'я є нітрати та хлороформ, які можуть бути однією із причин розвитку захворювань шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної системи та збільшують ризик виникнення онкологічних захворювань.